

Rhaglen Fentora

...cefnogaeth un-i-un i gynorthwyo
eich busnes i gyflawni ei botensial

- cefnogaeth ac arweiniad cyfrinachol a diduedd
- profiad penodol i'r sector sy'n berthnasol i'ch busnes

FARMING
connect
cyswllt
FFERMIO

08456 000 813

www.llyw.cymru/cyswlltffermio

Cynnwys

Tudalen

Cyflwyniad	3
Ein mentoriaid - sut maent yn gallu eich cynorthwyo	3
Meini prawf cymhwysedd	4
Sut i wneud cais ar gyfer mentora	4
Ein mentoriaid	5
Sut i gysylltu â ni	30

Allwedd Sectorau:

AMAETH AMGYLCHEDD

GARDDWRIAETH

ÂR

ORGANIG

BÎFF

DOFEDNOD

LLAETH

DEFAID

COEDWIGAETH

Siaradwr Cymraeg

Cyflwyniad

...arweiniad a chefnogaeth ymarferol gan ffermwyr a choedwigwyr profiadol

- A oes angen i chi ddatblygu eich busnes fferm neu goedwigaeth mewn cyfeiriad gwahanol?
- A ydych chi'n berchennog busnes sydd eisoes wedi sefydlu a fyddai'n gwerthfawrogi cael eich mentora gan unigolyn annibynnol gyda phrofiad o fater neu her benodol?
- A ydych chi'n ystyried menter neu brosiect busnes newydd a allai gynyddu eich effeithlonrwydd neu ddarparu ffrwd incwm ychwanegol?
- A ydych chi'n newydd ddyfodiad ar ddechrau'r daith sy'n chwilio am arweiniad?

Os yw unrhyw un o'r uchod yn berthnasol i chi, gallai mentora a chefnogaeth gyfrinachol gan ffermwr neu goedwigwr profiadol ddarparu'r cymorth, yr anogaeth a'r ysbrydoliaeth sydd arnoch ei angen.

Ein mentoriaid a sut maent yn gallu eich cynorthwyo

Mae gan Cyswllt Ffermio rwydwaith cydnabyddedig o 39 mentor wedi'u lleoli ledled Cymru. Penodwyd y mentoriaid yn dilyn proses ddethol drwyadl yn seiliedig ar eu sgiliau a'u harbenigedd.

Gall mentor Cyswllt Ffermio...

- Ddarparu safbwynt annibynnol, diduedd a chyfrinachol
- Drafod eich problemau, pryderon a'ch nodau ar gyfer y dyfodol
- Ddarparu clust i wrando ar eich syniadau
- Rannu eu profiadau gyda chi, boed yn llwyddiannau neu'n fethiannau
- Eich herio i gyfiawnhau eich syniadau
- Eich cynorthwyo i adnabod problemau a chanfod datrysiadau

Er mwyn darganfod mwy am gefndir, sgiliau ac arbenigedd pob mentor, gallwch edrych dros y 'cyfeiriadur mentoriaid' manwl a geir yma:

www.llyw.cymru/cyswlltffermio.

Rhaglen Fentora – meini prawf cymhwysedd

...cyrraedd mwy o unigolion, cefnogi mwy o fusnesau

Categori busnes (wedi'i gadarnhau wrth gofrestru)	Rhaglen Fentora
• Busnes fferm • Busnes coedwigaeth • Newydd ddyfodiaid • Systemau ffermio/coedwigaeth arbenigol dros 550 awr o lafur cyffredinol bob blwyddyn • Busnes bwyd	Mentora fferm/coedwigaeth un-i-un Darparu 22.5 o gefnogaeth yn ystod cyfnod o 18 mis, gan ddechrau o'r dyddiad pan fydd y cais ar gyfer y gwasanaeth yn cael ei gymeradwyo

Sut i wneud cais ar gyfer mentora

Cwblhewch ffurflen gais y Rhaglen Fentora ar-lein yma:

www.llyw.cymru/cyswlltffermio

Dylech enwebu hyd at bum mentor yn nhrefn eich dewis, ac fe wnawn ein gorau i sicrhau eich bod yn cael eich paru'n addas.

Byddwch yn derbyn e-bost gan Cyswllt Ffermio yn cadarnhau bod eich cais wedi cael ei gymeradwyo ac yn darparu manylion cyswllt ar gyfer y mentor sydd wedi'i neilltuo ar eich cyfer, a gallwch drefnu eich cyfarfod cyntaf.

Bydd hyn fel arfer yn digwydd wyneb i wyneb, ac yna bydd y berthynas mentor/mhentai gweithredol yn parhau yn y ffurf fwyaf addas fel y caiff ei gytuno gan y ddwy ochr.

Ein mentoriaid

Abi Reader, Goldsland Farm

Alan Davies, Fferm Llys

Aled Jones, Tregeiriog

Aled Rhys Jones, Hendy

Alwyn Edwards, Holmlea

Alwyn Jones, Camaes

Andy Matthews, Aberbran Fawr

Arwyn Williams, Hendre Nantcyll

Ben Anthony, Frowen

Christopher James, Home Farm

Dafydd Parry Jones, Maesllwyni

David Gravell, Mudlescwm Farm

David Williams, Clawdd Offa

Eilir Evans, Henbant

Eurig Jenkins, Pentrefelin

Glasnant Morgan, Pwllrhwyaid

Glyn Vaughan, Dolcorsllwyn

Gwydion Jones, Tyn y Ffynnon

Haydn Evans, Parceithin Farm

Helen Bennett, Upper Hall

Huw Jones, Prysgau Ganol

Ioan Williams, Brynsegur

James Cowan, Blaencwmpridd

James Raw, Tyllwyd

Jenny Davies, Llwynhelyg

John Booth, Rhual Dairy

John Yeomans, Llwyn y Brain

Keith Williams, Hendy

Llŷr Hughes, Fferam Gyd

Meilir Jones, Gop Farm

Meirion Jones, Tŷ Llwyd

Neil Stoddart, Nantygwynau

Peter Williams, Great House Farm

Phillip Jones, Lan Farm

Rhys Williams, Trygarn

Richard Isaac, Mynachdu Farm

Richard Roderick, Newton Farm

Richard Rogers, Cefndderwen

Richard Tudor, Glanystwyth

Robb Merchant, Whitecastle Vineyard

Robert Powell, Blaenbwch

Romeo Sarra, Peepout Farm

Sion Ifans, Hen Dŷ Brynuchaf

Teifi Davies, Llwynhelyg

Terrig Morgan, Carreg y Llech

Tim Prichard, Castellau Fawr Farm

Tony Davies, Henfron

ABI READER
Goldsland Farm (Caerdydd)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Dangosyddion Perfformiad allweddol ar gyfer y fuches laeth, Cysylltiadau cwsmeriaid, Iechyd a lles anifeiliaid

ALAN DAVIES
Fferm Llys (Sir Ddinbych)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynhyrchu ŵyn yn gynnar
Pesi gwartheg biff

ALED JONES
Tregeiriog (Sir Ddinbych)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynhyrchu defaid a bugeilio
Rheoli glaswelltir a systemau pori

ALED RHYS JONES
Hendy (Llyn ac Eryri)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Geneteg
Rheolaeth Glaswelltir

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Abi yn ffermio buches o 190 o wartheg odro ar ei fferm cymysg 750 erw lle maent yn godro mewn system gonfensiynol o gadw dan do yn y gaeaf a phori yn yr haf. Mae Abi yn sicrhau bod ei fferm yn ymwybodol o'r arferion, y dechnoleg a'r wybodaeth ddiweddaraf o'r ac yn cadw gwybodaeth gyfredol ynglyn ag iechyd anifeiliaid, maeth, rheoli staff a chyfrifeg. Mae gan Abi ddealltwriaeth eang o'r materion sy'n ymwneud ag arferion busnes llaeth, rheoli staff, olyniaeth, arweinyddiaeth a chyfathrebu.

Ers 2005, mae Abi wedi bod yn croesawu myfyrwyr profiad gwaith i'r fferm am gyfnodau o hyd at 10 mis ac mae hefyd wedi bod yn un o brif ffigyrau'r ymgynghra 'Cows on Tour', yn mynd ag amaethyddiaeth i ysgolion cynradd yn Llundain. Canolbwyntio ar ddangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer perfformiad, ffrwythlondeb, cyfradd marwolaeth, hyd oes, mastitis a symudedd.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Alan yn ffermio menter 250 erw ar lawr gwlad, ac yn rhentu 210 erw ychwanegol dros y gaeaf. Mae'n prynu hyd at 250 o wartheg stôr bob blwyddyn, ac yna'n eu pesgi. Ynghyd â'r fenter biff, mae Alan yn rheoli diadell o 700 o famogiaid magu Texel croes Miwl. Nod Alan yw datblygu busnes mwy effeithlon trwy dreialu dulliau newydd a gwahanol o weithio, gan gynhyrchu cig eidion a chig oen yn effeithlon er mwyn ymateb i ofynion y farchnad.

Mae'n cefnogi ei glwb ffermwyr ifanc lleol ac yn awyddus i rannu ei wybodaeth gyda newydd ddyfodiaid.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Aled yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio. Mae'n berchen ar 120 erw ac yn contractio fel bugail dros 1,000 erw. Mae ei dda byw ei hun yn cynnwys 30 o Wartheg Duon Cymreig a 40 o stoc ifanc, ynghyd â 350 o famogiaid Cymreig a Miwl a 100 o ŵyn benyw. Dros y blynnyddoedd diwethaf, mae wedi cyflwyno mamogiaid ychydig mwy o faint, sy'n galetach a mwy cynhyrchiol, ac mae hefyd wedi canolbwyntio ar wella ei laswelltir a'i systemau pori.

Mae Aled wedi cynorthwyo nifer o ffermwyr i wireddu eu huchelgais o gontractio fel bugeiliaid. Mae Aled yn gredwr cryf mewn cadw llygad ar gostau er mwyn sicrhau'r incwm gorau posib.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Aled wedi gweithio mewn nifer o swyddi uchel eu proffil yn y diwydiant amaeth. Mae wedi datblygu ei fferm deuluol yn sylweddol o ran cynhyrchiant llaeth a gwerthiant heffrod a theirw pedigree. Bellach, mae gan Aled 340 o wartheg Holstein sy'n cynhyrchu 3,350,000 litr y flwyddyn. Mae'n croesawu technoleg newydd a dulliau arloesol o weithio er mwyn gwella safonau rheolaeth fferm a diogelu'r amgylchedd.

Mae buddsoddiad sylweddol wedi cael ei wneud mewn dyfeisiadau arbed ynni ac mae arbedion hefyd wedi cael eu gwneud wrth leihau'r defnydd o wrtaith nitrogen trwy dargedu gwell defnydd o slyri.

ALWYN EDWARDS
Holmlea (Brycheiniog)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynllunio coetir
Rheolaeth

ALWYN JONES
Camaes (Conwy)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheolaeth Glaswelltir

ANDY MATTHEWS
Aberbran Fawr (Brycheiniog)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Datblygu busnes
Arallgyfeirio

ARWYN WILLIAMS
Hendre Nantcyll (Llyn ac Eryri)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheolaeth Glaswelltir

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Alwyn, sy'n goedwigwr siartredig, wedi gweithio fel ymgyngorydd coedwigaeth hunangyflogedig, gan weithio gydag amrediad o gleientiaid yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat fel ei gilydd i ddarparu prosiectau rheolaeth coetir, gyda chefnogaeth cyngor amgylcheddol eang. Mae ei swyddi wedi cynnwys rheoli cyllidebau cynnal a chadw blynyddol ac adrodd ar lif arian, gan ddefnyddio dadansoddiad cost mantais. Mae hefyd wedi cwblhau hyfforddiant archwilio 'Grown in Britain' yn edrych ar gyfleoedd arallgyfeirio posib a geir o reolaeth coetir trwy ychwanegu gwerth o fïomas a masnach carbon hyd at y Cod Carbon.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Alwyn bob amser yn ymdrechu i wella'r ffordd y mae'n ffermio, gan rannu ei wybodaeth trwy gynnis lleoliadau gwaith a thrwy ei rôl gyda Bwrdd Hyfforddi Bro Hiraethog. Mae wedi gwella rheolaeth coetir ar ei fferm gan ddefnyddio llai o wrtaith a gwneud gwell defnydd o slyri.

Fel cyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, cynhaliodd Alwyn nifer o dreialon gwahanol, er enghraifft bwydo burum dwys i wŷn, ychwanegu protein i silwair a thyfu meillion coch. Mae pob un o'r rhain wedi arwain at gynydd mewn twf a gwell cynnydd pwysau byw dyddiol.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Andy yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae ganddo dros 20 mlynedd o brofiad ffermio a chontractio. Ynghyd â'i bartner Kay, mae'n berchen ar 45 erw ac yn rhentu 480 erw ychwanegol ar sail hir dymor. Mae gan y busnes 45 o wartheg sugno Limousin croes a 500 o famogiaid croes.

Maent wedi ehangu ar eu maes gwersylla ac wedi datblygu siop i gyd-fynd â'u menter ehangach o gasglu eich ffrwythau a'ch llysiau eich hun. Maent wedi ehangu'r tymor casglu eich ffrwythau eich hun yn sylweddol o ddechrau/canol mis Mehefin hyd at ddiwedd mis Awst, gan gynyddu hyfywedd. Mae maes saethu adar hela fechan ond llwyddiannus hefyd wedi cael ei sefydlu.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Arwyn yn ffermio fferm ucheldir 390 erw ac mae o leiaf hanner ohono'n rhostir. Mae ganddo 25 o wartheg sugno Limousin croes a 425 o famogiaid magu Cymreig Tregaron. Mae hefyd yn gwneud gwaith contractio cneifio a ffensio.

Mae'r cyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio yn defnyddio mamogiaid Aberdale i gynyddu ei ganran wyna ymhellach. Mae hefyd yn samplu pridd, sydd wedi cynorthwyo i wella ansawdd y pridd a lleihau costau gwrtaith. O ganlyniad i waith prosiect a gynhaliwyd gan Cyswllt Ffermio ar y fferm, mae bellach yn gwneud gwell defnydd o slyri ac yn defnyddio pryfed slyri i drin y tail.

BEN ANTHONY
Frowen (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Gwella perfformiad y ddiadell
Cnydau a phorthiant a dyfir gartref

CHRISTOPHER JAMES
Home Farm (Sir Benfro)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Systemau porthiant cost isel

DAFYDD PARRY JONES
Maesllwyni (Sir Drefaldwyn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheolaeth glaswelltir a meillion
Dyluniad adeiladau

DAVID GRAVELL
Mudlescwm Farm (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Llaeth o borthiant
Meincnodi

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Ben a'i bartner Diana yn berchen ar 145 erw, gan gynnwys 35 erw o goetir ac yn rhentu 110 erw ychwanegol. Mae pob penderfyniad busnes yn seiliedig ar berfformiad a phroffidioldeb. Wedi iddo gynnal ymchwil i ofynion a phrisiau'r farchnad, penderfynodd Ben leihau nifer y gwartheg a chynyddu maint y fenter ddefaid.

Mae Ben wedi gwella ei siediau defaid ac wedi blaenoriaethu buddsoddiad yn y fenter ddefaid sydd bellach yn cynnig allbynnau uchel. Mae hefyd wedi gwella perfformiad y ddiadell gan ddefnyddio EID, tynhau'r patrwm ŵyna a monitro'r ddiadell er mwyn canfod y famog orau ar gyfer y fferm.

**Arloeswr Defaid y Flwyddyn 2016
yng Ngwobrau Ffermio Prydain**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Christopher yn aelod o sawl pwyllgor amaethyddol ac yn siaradwr cyhoeddus adnabyddus. Mae wedi ennill sawl gwobr tir glas dros y blynnyddoedd.

Yn 2000, fe drawsnewidiodd y fenter o stad helaeth, gymysg i uned bori gwanwyn arbenigol, ac ers hynny, mae wedi prynu 500 erw. Mae Christopher wedi sefydlu menter ar y cyd i fagu lloeau biff llaeth o'r buchesi. Mae Christopher yn croesawu technoleg newydd gan gynnwys samplu pridd gyda thechnoleg lloeren, sy'n ei alluogi i wasgaru maethynnau ar gyfradd amrywiol, ac wedi arwain at arbedion costau sylweddol.

**Ffermwr Tir Glas y Flwyddyn Cymdeithas
Tir Glas Cymru 2015 ac yn agos i'r brig
yng nghystadlaethau Prydain**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Dafydd wedi ehangu ei fferm ucheldir sydd bellach yn cynnwys 470 erw, gan greu system organig sy'n defnyddio glaswellt. Defnyddir meillion coch a gwyn i gynhyrchu cig oen a chig eidion o'r ansawdd uchaf, gyda chostau cynhyrchu mor isel â phosib, ar gyfer marchnadoedd premiwm.

Mae wedi datblygu system ffermio ucheldir gyda gofynion isel o ran llafur o ganlyniad i wella adeiladau a systemau trin anifeiliaid. Mae technoleg newydd a dulliau wedi'u symleiddio wedi ei gynorthwyo i leihau allbynnau ac mae'r fferm yn 100% hunangynhaliol o ran protein.

**Ffermwr Tir Glas y Flwyddyn Cymdeithas
Tir Glas Prydain 2015 a Chynhyrchwr Cig
Oen y Flwyddyn Dalehead/Waitrose 2014**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm 500 erw David wedi datblygu'n sylweddol trwy feincnodi a throsglwyddo gwybodaeth. Yn dilyn taith astudio i Seland Newydd, sefydlodd system loea yn y gwanwyn, mewnbwn isel, yn seiliedig ar borfa, ac mae bellach yn ymdrechu i ddod o hyd i gydbwysedd rhwng ffermio'n broffidiol ac yn gynaliadwy.

Mae David yn gefnogwr brwd o grwpiau trafod sy'n darparu cyfle i archwilio heriau a chyfluoedd ac asesu cynnydd trwy feincnodi, mae bob amser yn awyddus i rannu ei wybodaeth, gan groesawu nifer o ymweliadau fferm ac annog ffermwyr iau i ganfod dulliau newydd a gwell o ffermio.

DAVID WILLIAMS
Clawdd Offa (Sir y Fflint)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Systemau'n seiliedig ar laswellt/porthiant
Cynllunio ariannol a busnes

EILIR EVANS
Henbant (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheoli glaswelltir
Mentrau ar y cyd

EURIG JENKINS
Pentrefelin (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Systemau seiliedig ar laswellt
Magu heffrod

GLASNANT MORGAN
Pwllyrhwyaid (Brycheiniog)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheolaeth Glaswelltir
Ynni Adnewyddadwy

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae David yn ffermio fferm 296 erw ar denantiaeth gyda 198 erw'n cael eu defnyddio fel porfa i'r 300 o wartheg Jersey Friesian croes sy'n lloea yn y gwanwyn. Mae hefyd yn magu 150 o stoc ifanc cyfnewid a theirw stoc.

Trwy ganolbwyntio ar gyllidebu a monitro llif arian, mae'n rhedeg busnes cynaliadwy sy'n canolbwyntio ar elw, sydd wedi'i newid o system loea trwy'r flwyddyn yn cael eu porthi ar ddogn cymysg cyflawn at fuches a gedwir ar laswellt yn lloea yn y gwanwyn, sydd yn awr yn cael eu godro unwaith y dydd. Mae ganddo wybodaeth helaeth am nifer o systemau llaeth, ac mae'n gredwr brwd mewn trosglwyddo gwybodaeth.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Eilir ar hyn o bryd yn ffermio 330ha gyda'i bartner, Catrin. Maent wedi trawsnewid o fferm ddefaid organig 130ha i fferm laeth ac yn cadw buches o 700 o wartheg wedi'i rhannu'n ddwy uned.

Mae Eilir wedi ehangu ei fferm o 100ha i 330ha trwy gyfuniad o brynu a rhentu, ac mae'n hyderus wrth ddelio gyda'r banc, creu cyllidebau, llif arian ac adroddiadau. Mae Eilir yn credu mai rhoi beirniadaeth adeiladol yw un o'r ffyrdd gorau i unigolyn a'r busnes i wella a thyfu. Gall Eilir gynnig profiad helaeth a meddwl agored, o reolaeth glaswelltir i gyllidebu ariannol, a mentrau ar y cyd o unrhyw fath.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Eurig yn bennaeth daliad ar y fferm deuluol sy'n ymestyn dros 182 erw sy'n berchen iddynt a 518 erw'n cael eu rhentu. Dywed y cyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio bod y cyngor arbenigol a dderbyniwyd ganddo fel ffermwr arddangos wedi'i alluogi i ddatblygu'r fenter fferm a'i sgiliau rheoli fferm ei hun.

Mae rhaglen ehangu wedi cynnwys gosod isadeiledd sylweddol ar gyfer cynhyrchu llaeth yn broffidiol yn y tymor hir. Mae niferoedd gwartheg wedi cynyddu i 410 o wartheg sy'n lloea yn y gwanwyn a 280 o stoc ifanc.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm deuluol Glasnant wedi ehangu i fod dros 400 erw. Prif nod y busnes yw aros yn hunan gynhaliol, a sicrhau mai aelodau'r teulu yw'r gweithlu. Mae ganddynt 45 o wartheg sugno Charolais croes, gyda gwartheg sy'n lloea yn yr haf yn cael eu troi allan i'r mynydd i osgoi mastitis ac i ryddhau mwy o dir i'w dorri'n silwair. Mae ganddynt hefyd ddiadell gaeedig o 800 o famogiaid magu a 210 o stoc cyfnewid.

Mae arallgyfeirio i ynni gwyrdd trwy ynni solar, biomas a thrydan dŵr, tyfu cnydau ac ail-hadu wedi chwarae rôl hollbwysig mewn cynnal effeithlonrwydd ac wedi cyfrannu at broffidioldeb.

**Ffermwr Tir Glas y Flwyddyn
Cymdeithas Tir Glas Prydain 2016**

**Ffermwr Tir Glas y Flwyddyn
Cymdeithas Tir Glas Prydain 2005**

GLYN VAUGHAN
Dolcorsllwyn (Sir Drefaldwyn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Magu stoc pedigree ac adwerthu
Gofynion y farchnad

GWYDION JONES
Tyn y Ffynnon (Conwy)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ffermio cyfran
Systemau llaeth yn seiliedig ar laswellt

HAYDN EVANS
Fferm Parceithin (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Magu stoc ifanc
Cynllunio olyniaeth

HELEN BENNETT
Upper Hall (Sir Drefaldwyn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Arallgyfeirio
Cynhyrchu wyau

Y MENTOR – CRYNODEB

Ym 1993, prynodd Glyn bum buwch Limousin pedigree ar gyfer ei fferm bîff a defaid 500 erw. Erbyn heddiw, mae wedi datblygu buches o 60 o wartheg sugno Limousin pedigree a'r stoc ifanc yn ogystal â diadell o 500 o famogiaid Cymreig yn bennaf.

Bwriad Glyn yw monitro cynnydd pob prosiect fferm yn barhaus trwy ei raglen gyfrifiadurol bridio pwrpasol ei hun ac addasu i sefyllfaoedd wrth iddynt godi. Trwy ddeall yr hyn y mae'r farchnad ei angen, mae'n rhedeg busnes proffidiol sy'n ymateb i ofynion y prynwr. Mae Glyn yn credu'n gryf mewn bod yn angerddol am yr hyn yr ydych yn ei wneud, ond bod angen cynhyrchu'r hyn y mae'r farchnad yn chwilio amdano, ac nid yr hyn yr ydych chi'n meddwl ei fod yn chwilio amdano.

Y MENTOR – CRYNODEB

Ar ôl graddio, dychwelodd Gwydion i weithio ar y fferm deuluol a oedd yn cadw 400 o ddefaid a 50 o wartheg godro ar yr adeg honno. Er mwyn sicrhau'r allbwn gorau, fe leihaodd nifer y defaid a chynyddu'r fuches laeth, gan greu system gynhyrchu llaeth o laswellt isel o ran costau. Mae gan y fferm 240 erw bellach 160 o wartheg sy'n lloea yn y gwanwyn ar system bori estynedig yn ogystal â 100 o stoc ifanc.

Mae gan Gwydion hefyd gyfran o 50% mewn menter ar y cyd sydd wedi trawsnewid fferm ddefaid leol yn fferm laeth 450 buwch.

Y MENTOR – CRYNODEB

Prynodd Haydn, sy'n gyn-reolwr banc, ei fferm 20 mlynedd yn ôl. Mae ef a'i fab, sydd bellach yn bennaeth y daliad, yn ffermio fferm laeth organig 240 erw wedi'i rannu'n ddwy uned - 84 erw yn berchen iddynt a 156 erw ar rent. Mae un fferm yn gartref i'r fuches odro, ac mae'r llall yn cael ei defnyddio fel uned magu stoc ifanc. Mae ganddo 100 o wartheg Friesian Prydeinig ynghyd â 70 o stoc ifanc a dau darw stoc – Friesian Prydeinig a Henffordd. Maent wedi buddsoddi mewn ynni adnewyddadwy, gan gynnwys tyrbîn gwynt.

Mae Haydn yn credu bod brwdfrydedd yn hanfodol, ond nad yw'n gwarantu llwyddiant. Mae'n argymhell y dylai fod gennych gynllun busnes ar gyfer yr hyn yr ydych eisiau ei gyflawni a gofyn i rywun ei herio.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Helen wedi bod yn rhan o'r busnes presennol ers dros 25 mlynedd. Mae'r fferm yn ymestyn dros 580 erw, yn ogystal â 300 erw ychwanegol o dir ar rent a thir wedi'i ffermio ar gontract, sy'n cael ei reoli'n organig. Mae ganddynt 120 o wartheg llaeth Holstein Friesian ynghyd â 200 o stoc ifanc, yn ogystal â 600 o famogiaid Llŷn pedigree a 25 o famogiaid Texel.

Mae'r fferm wedi gosod systemau ynni adnewyddadwy ac wedi buddsoddi mewn menter wyau maes gyda 64,000 o ieir. Mae gan Helen ddeng mlynedd o brofiad mewn prosiectau arallgyfeirio megis tyfu a chynhyrchu llysiau organig, Cynllun Creu Coetir Glastir, solar PV, biomas ac atgyweirio tu fferm a bwthyn gwyliau.

HUW JONES
Prysgau Ganol (Meirionnydd)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Datblygu busnes
Rheoli busnes coedwigaeth

IOAN WILLIAMS
Brynsegur (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheoliadau
Ynni Adnewyddadwy

JAMES COWAN
Blaencwmpridd (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Gwella geneteg
Pesgi teirw a heffrod dan 24 mis

JAMES RAW
Tyllwyd (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ynni adnewyddadwy (Dŵr)
Arallgyfeirio

Y MENTOR – CRYNODEB

Dechreuodd Huw ar fferm deuluol fechan ac yna gweithiodd ar ffermydd eraill yn ei ardal, nes iddo gymryd yr awenau ar fferm ucheldir 70 erw yn eiddo i'r cyngor yn 2002. Mae wedi ehangu'r busnes yn raddol i fod yn fusnes coedwigaeth llwyddiannus ac mae ganddo ddau dîm o weithwyr yn torri coed ar ardaloedd gwastad yn ogystal â choed ar lethrau gan ddefnyddio winsh.

Mae hefyd yn cadw 150 o famogiaid Miwl Cymreig a phedair o fuchod sugno Duon Cymreig pur gyda lloeau sy'n cael eu gwerthu'n 18 mis yn y farchnad leol.

Mae Huw yn credu bod sicrhau bod galw cryf am eich cynnyrch yn allweddol er mwyn llwyddo mewn busnes. Mae hefyd yn credu ei bod yn hanfodol i gyfaddef unrhyw gymeriadau ac i ddysgu ohonynt.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm 230 erw Ioan yn cynnwys 70 erw o goetir llydanddail a 30 erw o dir yn SoDdGA. Gosodir y fferm i'w phori gan wartheg yn yr haf a defaid tac yn y gaeaf. Tyfir chwe erw o gnydau gwraidd yn flynyddol, sy'n cael eu defnyddio fel cuddfan i'r helfa a redir ar y fferm, ac yna gwerthir y cnwd ar ei draed i ffermwr defaid i besgi ŵyn stôr.

Mae gan Ioan wybodaeth helaeth am y ffactorau sy'n effeithio ar amaeth-amgylchedd yng Nghymru, ac mae wedi darparu hyfforddiant a throsglwyddo gwybodaeth i ffermwyr er mwyn datblygu mentrau ffermio proffidiol. Mae hefyd wedi gweithio gyda ffermwyr i wella eu rheolaeth pridd a maethynnau, gan arwain at arbedion ariannol sylweddol.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae James yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae'r fferm ucheldir deuluol yn cynnwys 255 erw sy'n berchen iddynt a 180 erw o dir ar rent. Mae'r da byw yn cynnwys 300 o wartheg biff a 600 miwl Texel a miwl Cymreig. Tyfir rhwng 30 a 40 erw o haidd a cheirch fel bwyd anifeiliaid, ynghyd â swêj ar gyfer y defaid.

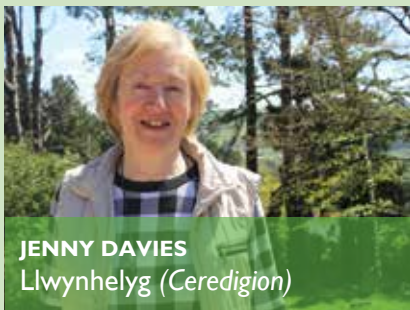
Mae James wedi gwella geneteg ei fuches yn sylweddol, ac wedi gwneud y fferm yn fwy hunangynhaliol trwy gynhyrchu mwy o fwyd ar y fferm. Mae wedi arwain nifer o grwpiau trafod ac wedi cynnal diwrnodau trosglwyddo gwybodaeth yn ymwneud â chynhyrchu biff, yn trafod marchnata, iechyd, bridio a sicrhau'r maeth cywir.

Ail yng nghystadleuaeth Ffermwr Biff y flwyddyn y Farmers Weekly 2013

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae James yn rhannu ei amser rhwng tri daliad, Tyllwyd, Blaencwm a Nanteos, cymysgedd o ffermydd mynydd a llawr gwlad. Mae gan James 900 o famogiaid Mynydd Cymreig ond hefyd yn cadw buches o 35 o wartheg Limousin, yn gwerthu gwartheg stôr. Yn ychwanegol, mae ganddo dau gynllun trydan dŵr 100 kW, 20ha o goetir lle mae'n gwerthu ychydig fel coed tân, maes gwersylla bychain ar y fferm, mae'n gosod eiddo ar sail tymor byr ac yn tyfu 5-10ha o haidd i'w gombeinio yn flynyddol. Roedd James yn enillydd y teitl "Most Carbon Neutral Farm 2016" yng ngwobrau cenedlaethol Energy Now UK.

Gydag ugain mlynedd o brofiad, mae James wedi datblygu ei fusnes trwy addasu'r systemau ffermio yn unol â dylanwadau allanol ac mae'n credu ei bod hi'n hanfodol adnabod a defnyddio datblygiadau posibl a er mwyn i fusnesau ffynnu.

JENNY DAVIES
Llwynhelyg (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Arallgyfeirio fferm
Gwerthu o gât y fferm

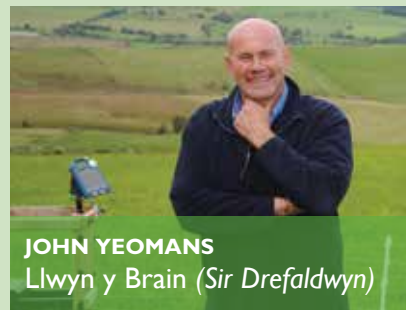
JOHN BOOTH
Rhual Dairy (Sir y Fflint)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ffermio cyfran
Isadeiledd fferm

JOHN YEOMANS
Llwyn y Brain (Sir Drefaldwyn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cofnodi perfformiad
Meincnodi

KEITH WILLIAMS
Hendy (Sir Faesyfed)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynhyrchu defaid ar gost isel
Pori Cylchdro

Y MENTOR – CRYNODEB

Ynghyd â'i gŵr, Teifi (sydd hefyd yn fentor), mae Jenny wedi arallgyfeirio o ffermio llaeth i sefydlu un o siopau fferm gyntaf Cymru. Mae Jenny bob amser wedi pwysleisio ar y gallu i gadw cynnyrch lleol ac wedi'i dyfu gartref, ac mae wedi ennill nifer o wobrau ym maes adwerthu, cynaliadwyedd, prynu'n lleol a'r fenter arallgyfeirio fferm orau. Mae Jenny yn hyderus gyda chyfrifon a chofnodion fferm, TAW a chyfrifo costau, rhagolygon proffidioldeb ar y fferm ac yn enwedig gyda'r busnes siop fferm. Gall Jenny roi cyngor ynglŷn â sut i fodloni safonau masnach a gofynion iechedd yr amgylchedd.

Yn ogystal â'r siop fferm, mae Jenny a Teifi yn ffermio 100 o erwau yn cadw buches o 50-60 o wartheg ac yn tyfu llysiau a pherlysiau.

Y MENTOR – CRYNODEB

Yn ogystal â'i rôl fel rheolwr cynorthwyol ar uned laeth fawr, mae John yn rhedeg menter ffermio llaeth cyfran gyda 320 o wartheg a 160 o stoc ifanc, ar system loea trwy'r flwyddyn gyda chynnyrch cyfartalog o 8,800 litr.

Mae John wedi uwchraddio ei storfa slyri'n ddiweddar er mwyn cydymffurfio â rheoliadau NVZ, ynghyd â datblygu isadeiledd y fferm i allu cynnal y fuches mwy o faint. Mae'n ymwneud â nifer o grwpiau llaeth lleol.

Mae John yn credu mewn gonestrwydd a'r gallu i wrando, dysgu ac ymateb yn hyderus er mwyn llwyddo mewn busnes.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm John yn ymestyn dros 284 erw, gyda 231 yn berchen iddo a 53 erw'n cael eu rhentu. Mae ganddo fuches sugno gaeedig o 70-75 o wartheg Limousin pedigri a gwartheg croes a 12-19 heffer, sy'n lloea'n ddyflwydd oed. Mae ganddo hefyd ddiadell gaeedig o 500 o famogiaid Beulah a 160 o ŵyn benyw Beulah, sydd bellach yn sganio oddeutu 160%.

Mae'r fferm yn cynnwys ardal fechan o goetir ac mae wedi buddsoddi mewn ynni adnewyddol gyda phaneli solar.

Mae John yn gredwr cryf mewn rhannu problemau gan fod rhywun bob amser wedi cael profiad o'r un pethau.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm Keith yn ymestyn dros 360 erw, yn ogystal â 20 erw ar rent. Mae'n cadw 880 o famogiaid, gan gynnwys 60 o ddefaid Texel wedi'u recordio o ran perfformiad, ynghyd â 240 o ŵyn benyw. Mae ganddo hefyd fuches sugno gaeedig o Wartheg Duon Cymreig pedigri. Ers cymryd yr awennau ar y fferm deuluol, mae wedi gweithio'n raddol i ddatblygu'r busnes trwy wella rheolaeth pridd a glaswelltir a chyflwyno stoc gydag EBV uchel.

Bu Keith yn cynorthwyo i ddatblygu templed Elw Fferm Cymharol Cyswllt Ffermio er mwyn cynorthwyo ffermwyr i ddeall eu busnes yn well.

**Ail yng nghystadleuaeth
Arloeswr Defaid y Flwyddyn,
Gwobrau Ffermio Prydain 2016**

**Ffermwr Defaid y Flwyddyn y
Farmers Weekly 2013**

LLŶR HUGHES
Fferm Gyd (Ynys Môn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Geneteg
Bwyd a dyfir gartref

MEILIR JONES
Gop (Sir y Fflint)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Monitro cynnydd yr uned cynhyrchu biff i
sicrhau'r elw gorau, EID

MEIRION JONES
Tŷ Llwyd (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ffermio cyfran
Ŵyna'n gynnar

NEIL STODDART
Nantygwynau (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheoli tir
Prosiectau amgylcheddol

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae fferm deuluol Llŷr yn cynnwys 350 erw sy'n berchen iddynt a 100 erw ychwanegol ar rent. Mae'r tir yn agored iawn ac mae'r pridd yn bennaf yn glai lôm a brig siâl. Mae 10% o'r tir yn cael ei gnydio a'i ail-hadu bob blwyddyn ac mae'r anifeiliaid yn cael eu cadw dan do yn y Gaeaf. Mae'r da byw'n cynnwys 80 o wartheg sy'n lloea yn y gwanwyn a 30 sy'n lloea yn yr hydref, gan gynnwys 40 Limousin pedigri, a 650 o famogiaid Suffolk croes wedi'u troi at hyrddod Beltex croes Texel.

Mae ansawdd y stoc a'r eneteg, ynghyd â rheolaeth porfa dda a gwneud y gorau o fwyd a dyfir gartref wedi bod yn rhai o'r prif feysydd y mae Llŷr wedi'u targedu ar gyfer gwelliant.

**Ffermwr Tir Glas y Flwyddyn
Cymdeithas Tir Glas Prydain 2010**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Meilir, sy'n gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, yn gwerthu 1,350 o wartheg wedi'u pesgi'n flynyddol o fferm Gop, sy'n ymestyn dros 250 erw. Mae hefyd yn pesgi 1,500 o ŵyn stôr yn flynyddol. Mae'r fferm hefyd yn gartref i 60 stabl hurio DIY. Mae'n tyfu 10 erw o fetys porthiant ac mae wedi gosod dau dyrbin gwynt a phaneli solar ar y to.

Mae'r cynnydd pwysau byw wedi cynyddu 0.2kg y dydd (sy'n gyfwerth â £76,000 y flwyddyn) trwy ddefnyddio EID, gan asesu pob anifail yn unigol. Mae'r newid hwn mewn dull gweithredu wedi diogelu hyfywedd y fenter pesgi biff mewn marchnad sy'n aml yn anodd.

**Ffermwr Biff y flwyddyn y
Farmers Weekly 2015**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Meirion wedi bod yn rhan o gytundeb ffermio cyfran llwyddiannus ers 2015. Gyda'i bartner busnes ifanc, mae gan y daliad 700 erw 1,100 o famogiaid gyda 200 o anifeiliaid cyfnewid a 200 o wartheg stôr a brynwyd i mewn yn 10-12 mis oed a'u gwerthu'n 20 mis oed. Maent hefyd yn magu 50 o heffrod Friesian ar gontract ac wedi buddsoddi mewn ynni adnewyddadwy.

Mae rhaglen o welliannau sylweddol wedi cymryd lle ar y fferm o ran draeniad ac adferiad tir, ffensio a chodi adeiladau i wella allbwn cyffredinol a lleihau costau mewnbyn.

**Partneriaeth Ffermio'r Flwyddyn
2016, Gwobrau Ffermio Prydeinig**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Neil yn ffermio daliad 50 erw. Mae ganddo 150 o famogiaid croes a phedigri North Country Cheviot ac yn magu 40 wartheg sugno ar gontract dros y gaeaf. Gyda thros 30 mlynedd o brofiad mewn gwaith coedwigaeth, mae ei wybodaeth yn cynnwys diogelwch coed, mynediad i'r cyhoedd, cytundebau cymunedol, gweithio mewn partneriaeth, yn ogystal â phlannu, cynnal a chadw coed a'u cynaeafu.

Mae'r prosiectau amgylcheddol yn cynnwys adfer mawn ar raddfa fawr, adfer cynefin coetir hynafol naturiol, a rheoli safleoedd sydd wedi eu dynodi. Mae ei waith ar yr ochr hamdden yn cynnwys rheoli mynediad cyhoeddus a thir mynediad agored, darparu llwybrau i feiciau mynydd a chanolfan ymwelwyr.

PETER WILLIAMS
Great House Farm (Sir Fynwy)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Hwsmonaeth anifeiliaid
Arallgyfeirio

PHILLIP JONES
Lan Farm (Sir Gâr)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Systemau mewnbwn isel, cost isel
Gwella geneteg

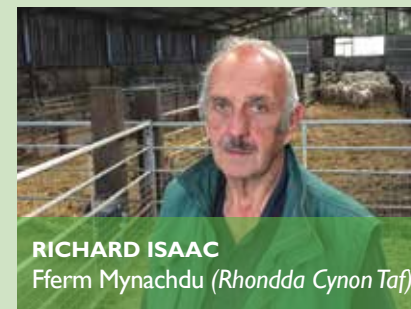
RHYS WILLIAMS
Trygarn (Llyn ac Eryri)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ffermio cyfran

RICHARD ISAAC
Fferm Mynachdu (Rhondda Cynon Taf)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Defnyddio glaswellt yn effeithiol i gynyddu incwm
Bridio anifeiliaid pedigri

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Peter yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae'n berchen ar 170 erw o dir ac yn rhentu 100 erw ychwanegol. Mae'n cadw 30 o wartheg sugno croes a 400 o famogiaid.

Mae hefyd wedi cyflwyno ambell opsiwn arallgyfeirio gan gynnwys gwersylla a chynnal gwyliau bychain. Mae'r fferm yn cynnwys 20 erw o goetir ac mae grawn a chnydau gwyrdd yn cael eu tyfu fel bwyd anifeiliaid.

Mae Peter yn credu'n gryf bod angen cymryd seibiant i gamu'n ôl o'r busnes er mwyn adnabod elfennau o'r fenter sydd ddim yn gweithio.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Phillip yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae ganddo fferm ucheldir sy'n ymestyn dros 400 erw, gan gynnwys 200 erw ar rent. Mae wedi bod yn ffermio'n organig ers 2006, gyda 100 o wartheg sugno organig a stoc ifanc, croesiadau Limousin yn bennaf, gyda chyfanswm o oddeutu 200 o dda byw. Mae wedi gwella geneteg trwy ddefnyddio gwell teirw a ffrwythloniad artiffisial. Cymerir defaid tac dros y gaeaf.

Mae rheolaeth glaswelltir Phillip wedi gwella'n sylweddol ac mae'r fferm yn hunangynhaliol o ran protein trwy wndwn meillion coch. Mae wedi gallu arbed arian ar ddwysfwd trwy dargedu'r ail-hadu.

**Ffermwr Biff y flwyddyn y
Farmers Weekly 2013**

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Rhys yn berchen ar 200 erw ac yn rhentu 1,400 erw ychwanegol fel rhan o fenter ffermio llaeth cyfran. Mae wedi datblygu busnes sydd bellach yn godro 1,150 o wartheg ar system cost isel sy'n lloea yn y gwanwyn, ac mae'n berchen ar 910 o wartheg ei hun. Mae Rhys yn cydnabod bod yr ychydig flynyddoedd a dreuliodd yn Seland Newydd wedi cael dylanwad helaeth ar ei yrfa ffermio a'i fywyd personol. Mae bob amser yn agored i syniadau newydd a thrwy ei waith fel cyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, mae wedi gweithredu rhaglen i reoli clefyd Johnes.

Gyda busnes mawr i'w redeg, mae Rhys yn dibynnu'n helaeth ar sgiliau'r tîm o'i gwmpas. Mae'n teimlo bod sgiliau cyfathrebu felly'n hanfodol ac yn credu bod rhywbeth i'w ddysgu gan eraill bob amser.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae gan Richard fferm fynydd 370 erw ac mae'n rhentu 370 erw ychwanegol o dir ar lawr gwlad. Mae gan y busnes 50 o wartheg sugno Duon Cymreig pedigri, wedi'u pesgi ar laswellt a'u gwerthu fel anifeiliaid stôr yn 18-24 mis. Mae ganddo ddiadell o 700 o ddefaid Texel croes Cymreig a 600 o Ddefaid Mynydd De Cymru pur.

Er mwyn gwella gwyndonnydd glaswellt, mae'r busnes yn defnyddio rhywogaethau siwgr uchel, gan leihau'r angen ar gyfer bwyd a brynir i mewn. Mae Richard yn defnyddio EID i gynnal cofnodion manwl yn ogystal â chofnodi pwysau ŵyn i fonitro cynhyrchiant. Mae wedi gosod tyrbinau gwynt a phaneli solar.

RICHARD RODERICK
Newton Farm (Brycheiniog)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cnydau porthiant
Cynlluniau amgylcheddol

RICHARD ROGERS
Cefndderwen (Ynys Môn)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Mentrau ar y cyd
System bori cylchdro dwys

RICHARD TUDOR
Glanystwyth (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Rheolaeth Glaswelltir
Cynhyrchu defaid

ROBB MERCHANT
Whitecastle Vineyard (Sir Fynwy)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynhyrchu gwin
Arallgyfeirio ar ffermydd ar raddfa fechan

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae gan Richard dros 30 mlynedd o brofiad o redeg busnes amaethyddol, ac mae ar hyn o bryd yn ffermwr arddangos ar ran Cyswllt Ffermio. Y prif ffocws ar gyfer ei ddiadell, sy'n cynnwys 1,050 o famogiaid magu Suffolk croes miwl a mamogiaid Aberfield a 260 o ŵyn benyw, yw gwella geneteg a lleihau costau trwy wneud y defnydd gorau posib o borthiant o ansawdd uchel. Gyda'i fuches o 270 o wartheg sugno, mae'n canolbwyntio ar wartheg Stabiliser i wella perfformiad mamol ac i bessi'r gwartheg biff o borthiant. Mae'r teulu wedi datblygu bwthyn gwyliau a gosod eiddo ar sail hir dymor yn ogystal â chynlluniau ynni adnewyddadwy.

Ffermwr Defaid y Flwyddyn y Farmers Weekly 2015 a Chynhyrchwr Cig Oen y Flwyddyn Dalehead/Waitrose 2014

Y MENTOR – CRYNODEB

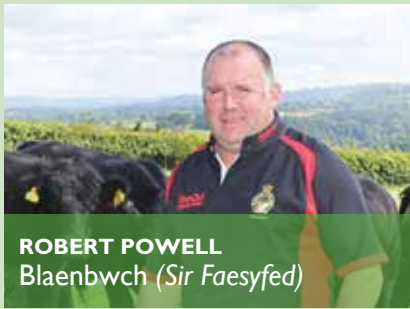
Mae Richard yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae'n berchen ar 600 erw gyda 150 erw ychwanegol ar Denantiaeth Busnes Fferm. Mae ganddo 800 o famogiaid magu ac mae'n rhan o fenter laeth ar y cyd sydd â 360 o wartheg croes sy'n lloea yn y gwanwyn, ar system bori estynedig. Yn ogystal, mae 800 o wartheg Friesian gwryw yn cael eu magu fel lloea ar system bori cylchdro dwys ac yn cael eu pesgi'n 24 mis oed. Prif ffocws Richard oedd ymchwilio i gostau a phroffidioldeb gwahanol systemau, gan arwain at fwy o bwyslais ar gynhyrchiant glaswelltir a phori cylchdro.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Richard yn berchen ar 550 erw gyda 1,100 erw ychwanegol dan berchnogaeth rannol gyda'i frawd. Penderfynodd werthu gwartheg sugno'r fferm rai blyneddoddd yn ôl, gan ganolbwyntio yn hytrach ar gynyddu nifer y defaid i 1,850 o famogiaid a 200 o ŵyn benyw. Trawsnewidiodd Richard y fferm i system organig yn 2011, ond ers hynny mae wedi dychwelyd i ffermio'n gonfensiynol, ond mae wedi cadw nifer o egwyddorion ffermio organig gan gynnwys tyfu meillion coch ochr yn ochr â grawn a dyfir gartref. Mae Richard wedi cyflogi dros 20 o fyfyrwyr yn ystod ei gyfnod yn rhedeg y fferm. Mae'n awyddus i helpu pobl ifanc ddatblygu a sicrhau dyfodol mewn amaeth.

Y MENTOR – CRYNODEB

Fel cadeirydd Cymdeithas Gwinllannau Cymru, Mae Robb yn frwdfrydig dros dyfu grawnwin o safon a chynhyrchu Gwin Cymreig o ansawdd uchel. Mae Robb yn gweithio gyda chefnogaeth ei wraig Nicola ar eu gwinllan 5 erw sydd erbyn hyn yn un o'r cynhyrchwyr gwin pennaf yng Nghymru. Mae ganddynt faes carafanau Lleoliad Ardystiedig, Adeilad 16eg Ganrif wedi'i adnewyddu a ddefnyddir ar gyfer digwyddiadau i grwpiau mawr a siop/drws seler ar gyfer bwyd a blasu gwin. Mae Robb yn cyflwyno sgysiau'n ymwneud â gwneud bywoliaeth o 10 erw neu lai ac arallgyfeirio. Mae Robb wedi trosglwyddo ei sgiliau i'w fywyd pob dydd ac mae'n bendant eu bod wedi bod yn hanfodol ar gyfer sefydlu Gwinllan White Castle Vineyard. Mae Robb yn awyddus i ddefnyddio ei sgiliau mewn modd adeiladol er mwyn gwella dealltwriaeth, hyder a pherfformiad.

ROBERT POWELL
Blaenbwch (Sir Faesyfed)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Pori padogau
Tyfu cynydau gwraidd

ROMEO SARRA
Peepout Farm (Sir Benfro)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Priddoedd, Tatws,
Garddwriaeth cae agored

SION IFANS
Hen Dŷ Brynuchaf (Powys)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Monitro o wella perfformiad ei ddiadell
gan ddefnyddio EID, Meincnodi KPIs defaid

TEIFI DAVIES
Llwynhelyg (Ceredigion)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Arallgyfeirio fferm
Gwerthu o giât y fferm

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Robert yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio, ac mae'n pesgi Gwartheg Duon Cymreig ar 680 erw. Mae'n cadw 2,200 o famogiaid a 500 o ŵyn benyw - cymysgedd o Aberfield, Brecknock Hill Cheviot a Defaid Caled Epynt ac mae'n bwriadu cynyddu niferoedd defaid croes ymhellach. Mae wedi cyflwyno systemau pori padogau ac wedi lleihau costau bwydo yn y gaeaf gan dyfu mwy o swêj, betys porthiant a maip soft; ac mae'r gwyndonnydd newydd a heuwyd yn cynnwys un ai chicori, llyriad neu gymysgedd perlysiau. Mae hefyd yn gwneud gwaith ffensio, aredig a hau fel contractwr.

Cred Robert bod agwedd agored tuag at newid yn hanfodol ar gyfer llwyddo mewn busnes. Mae'n dweud, er bod rhywbeth wedi cael ei wneud mewn ffordd benodol erioed, nid yw'n golygu nad oes modd ei wella.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae daliad organig Romeo yn ymestyn dros 60 erw. Yn wreiddiol yn fferm laeth fechan, mae 40 erw bellach yn cael eu defnyddio ar gyfer cylchdroadau tair i bedair blynedd ar gyfer tatws neu gnydau bresych, cynydau llysiau a chnwd ffrwythlondeb neu laswellt. Mae Romeo hefyd yn tyfu cynydau salad yn yr haf. Mae'n marchnata ei gynnyrch ar gyfryngau cymdeithasol, yn gwerthu bocsys o lysiau gydag opsiwn i gludo neu gasglu'r cynnyrch, ond mae hefyd yn gwerthu trwy gyfanwerthwr lleol.

Mae ei sgiliau a'i brofiad yn ymwneud â phob agwedd ymarferol o gynhyrchu garddwriaethol, gan gynnwys dewis tir addas, trin, plannu, hadu, cenhedlu, chwynnu, cynaeafu ynghyd â chynghori ynglŷn â'r offer cysylltiedig, plâu ac afiechydon, a chanfod hadau a phlanhigion.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Sion a'i wraig yn denantiaid ar fferm 49ha Cyngor Sir Powys a hefyd yn gweithio gyda'i deulu yng nghyfraith yn ffermio 365ha o dir mynyddig. Maent yn ffermio 900 o ddefaid Mynydd Cymreig ac yn cadw diadell o 320 o famogiaid Romney ag yn croesi Romney ac Aberfield. Maent hefyd yn magu rhwng 20-25 o loi yn flynyddol gan ei gwerthu yn 15-16 mis oed fel heffrod magu.

Sion oedd cydlynnydd Prosiect TAG i Fenter a Busnes am chwe blynedd ac wedi bod yn recordio'r ddiadell o fewn y denantiaeth gan ddefnyddio system EID ers 2009. Fel mentor, gall Sion rannu gwybodaeth a dealltwriaeth eang i fusnesau sy'n cychwyn defnyddio EID am y tro cyntaf a rhai sydd eisioes wedi sefydlu systemau ac am ei defnyddio yn fwy effeithiol.

Y MENTOR – CRYNODEB

Dan arweiniad Teifi, a'i bartner Jennifer (sydd hefyd yn fentor), mae'r fferm deuluol wedi tyfu o 22.5 erw i 100 erw trwy brynu a rhentu tir. Maent yn rhannu eu hamser rhwng ffermio 100 o erwau a buches 50-60 o wartheg a'u siop fferm sy'n arbenigo mewn bwyd a diod Gymreig. Mae'r busnes siop fferm, Siop Fferm Llwynhelyg, wedi galluogi Teifi i aros ar y fferm deuluol ac wedi arwain at sawl llwyddiant yng Ngwobrau Gwir Flas Cymru a gwobrau busnes lleol y DU. Nhw sy'n dal y wobwr ar gyfer 'Adwerthwr Annibynnol Gorau 2016 - Cymru' ar hyn o bryd.

Mae Teifi wedi bod yn gweithio yn y diwydiant bwyd a ffermio ers gadael yr ysgol, gan ddechrau yn y diwydiant laeth gyda chwmni Unigate Foods yn llaethdy Castell Newydd Emlyn, cyn symud ymlaen at swydd datblygu cynnyrch, ac yna dychwelyd i'r fferm deuluol.

TERRIG MORGAN
Carreg y Llech (Sir y Fflint)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Cynllunio olyniaeth, Tyfu glaswellt, Sgiliau busnes

TIM PRICHARD
Castellau Fawr Farm (Glamorgan)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Bridio defaid pedigri
Ffrwythloni artiffisial mewn defaid

TONY DAVIES
Henfron (Powys)

Sectorau allweddol:

Arbenigeddau neu ddiddordebau:

Ynni Adnewyddadwy

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Terrig yn gyn ffermwr arddangos Cyswllt Ffermio. Mae'n berchen ar 180 erw ac yn rhentu 267 erw, gan gynnwys 35 erw o wenith gaeaf a dyfir ar gyfer bwyd i'r da byw. Roedd Terrig yn newydd ddyfodiad i'r diwydiant llaeth ar ddechrau'r 80au ac erbyn hyn mae ganddo 225 o wartheg a 140 o stoc ifanc gan gynnwys 67 llo gwryw.

Er bod y diwydiant wedi newid, mae Terrig yn teimlo y byddai ei brofiad o ddisgyblaeth a ffocws yn dal i fod yn berthnasol ac mae'n dal i gynhyrchu cynlluniau busnes a llif arian yn flynyddol. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae wedi buddsoddi mewn sied gwibicl newydd, parlwr godro, storfa slyri a phaneli solar.

Y MENTOR – CRYNODEB

Mae Tim yn berchen ar 120 erw, gydag 20 erw ohono'n goetir. Mae ganddo 100 o famogiaid Charolais pedigri a 50 o hesbinod, ynghyd â 125 o famogiaid masnachol. Yn ogystal â chadw defaid Wyneblas Caerlŷr, penderfynodd Tim ddatblygu'r brid Charolais yn ei ddiadell. Mae wedi bod yn defnyddio ffrwythloni artiffisial ers 20 mlynedd a throsglwyddiad embryo ers 10 mlynedd i wella geneteg y mamogiaid gorau.

Mae Tim yn gwneud yr holl waith paratoi ar gyfer y broses, yn chwistrellu'r mamogiaid ddwywaith y dydd am bedwar diwrnod. Cyrhaeddodd gyfartaledd o 19 embryo i bob mamog yn 2014 a 2015. Mae mwyafrif y Charolais yn y rhaglen ffrwythloni artiffisial a'r trosglwyddiad embryo yn wyna ym mis Rhagfyr.

Y MENTOR – CRYNODEB

Tony yw'r pumed genhedlaeth i ffermio fferm cwbl organig Henfron, yn ychwanegol mae ganddo 680ha o dir mynyddig gyda 80% ohono mewn ardal SODdGA. Mae rheolaeth y fferm yn canolbwyntio ar welliannau amgylcheddol gyda chytundebau Glastir Organig, Glastir Uwch a chytundeb Creu Coetiroedd Glastir.

Dechreuodd ei frwdfrydedd dros arallgyfeirio i ynni adnewyddadwy 30 mlynedd yn ôl, mae ganddo hefyd 20 mlynedd o brofiad gydag ynni solar PV, tyrbinau gwynt bychain a systemau gwresogi biomas, gydag arbenigedd pellach mewn systemau storio ynni oddi ar y grid ac mewn batri. Gyda hanes o wneud ceisiadau a hawlio'r Tariffau Cyflenwi Trydan (FiT) yn ogystal â'r 'Cymhelliad Gwres Adnewyddadwy' (RHI), ac mae ganddo'r arbenigedd i arwain pobl drwy'r broses hawlio.

AWGRYMIADAU DA

Cofiwch fod dysgu'n broses barhaus, hyd yn oed nawr, rwy'n dysgu rhywbeth newydd am ffermio bob blwyddyn.

Cofiwch gyfaddef pan fydd pethau'n mynd o chwith a dysgwch o unrhyw gamgymeriadau. Methiant yw pan fyddwch yn peidio ag ymdrechu, nid pan na fyddwch yn llwyddo.

Dwi'n credu bod pawb yn haeddu cyfle i lwyddo, ond ar y ffordd does dim o'i le mewn cael ychydig o help.

Mae angen i chi ddeall, gwerthfawrogi a chydweithio gyda'r farchnad. Byddwch yn barod i fod yn agored, ac i addasu i arferion cyfnewidiol y cwsmer a gofynion y farchnad.

Sut i gysylltu â ni

Mae Canolfan Wasanaeth Cyswllt Ffermio ar agor rhwng 9yb a 5yp o ddydd Llun i ddydd Gwener, ac eithrio gwyliau cyhoeddus.

➔ **Gwefan:** www.llyw.cymru/cyswlltffermio

➔ **Ffôn:** Canolfan Wasanaeth - **08456 000 813**

➔ **E-bost:** cyswlltffermio@menterabusnes.co.uk

Gallwch ddod o hyd i fanylion pellach am holl wasanaethau Cyswllt Ffermio a chael yr wybodaeth ddiweddaraf am yr amrediad o ddigwyddiadau a chyfleoedd trosglwyddo gwybodaeth trwy gydol y flwyddyn ar ein gwefan.

Mae ein tîm o swyddogion datblygu lleol ar gael i roi cyngor ac arweiniad i chi ynglŷn â sut all Cyswllt Ffermio fod o fudd i chi a'ch busnes.

Byddant hefyd yn darparu cefnogaeth ynglŷn â sut i gael mynediad at ac elwa o'r amrediad o wasanaethau. Mae manylion cyswllt ar gyfer y swyddogion datblygu ar gael ar ein gwefan.

Gallwch hefyd ein dilyn ar Twitter/Facebook

Facebook.com/FarmingConnect

@FarmingConnect

Mae cofrestru yn broses syml a chyflym ar gyfer unigolion cymwys un ai ar lein (*gweler cyfeiriad y wefan uchod*) neu trwy gysylltu â'r Canolfan Wasanaeth.

Bydd angen i chi ddarparu:

- Eich Rhif Cyfeirnod Cwsmer (CRN) a'ch Rhif Daliad (CPH) os yn berthnasol.

Bydd angen i bawb a gofrestrodd gyda'r rhaglen Cyswllt Ffermio blaenorol, h.y. cyn Hydref 2015, ail-gofrestru.